

TVORNICA CEMENTA KAKANJ D.D. I OVISNA DRUŠTVA

Financijska izvješća na dan 31. prosinca 2015. godine
zajedno s izvješćem neovisnog revizora

Sadržaj

Stranica

Profil Društva	1
Odgovornost za financijska izvješća	4
Izvješće neovisnog revizora	5
Konsolidirano izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	7
Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	8
Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	9
Izvješće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	11
Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	13
Izvješće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	14
Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.	15
Izvješće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.	16
Bilješke uz financijska izvješća	17

Profil Društva

Povijest i nastanak

Tvornica cementa Kakanj (dalje: „Društvo”) je dioničko društvo, upisano u sudski registar Kantonalnog suda u Zenici, Bosna i Hercegovina, 18. studenog 1991. godine promjenom statusa iz društvenog poduzeća u dioničko društvo. Do tada, Društvo je postojalo kao dio društva GIK „Hidrogradnja“ Sarajevo. U privatizacijskom postupku 2000. godine HeidelbergCement AG stekao je 51% udjela u vlasništvu. U ožujku 2001. godine dionice su prenesene na HZK Beteiligungsgesellschaft mbH Heidelberg u Njemačkoj, a tijekom 2003. godine udio je povećan na 73,94%. U srpnju 2006. godine, udio od 73,94% dionica prenesen je od HZK Beteiligungsgesellschaft mbH u CEEMINVESTMENT Fund. Oba su Društva dio HeidelbergCement Grupe. Nakon navedene transakcije Dunav Drava, koja je u vlasništvu HeidelbergCement AG (50%) i Schwenka (50%), došla je u posjed 85,94% vlasništva Društva.

Na dan 31. prosinca 2015. godine većinski dioničar Tvornice cementa Kakanj je Ceeminvestment, Hertogenbosch, Nizozemska, sa udjelom od 93,27%, a ostali dioničari su PIF-ovi, razni investicijski fondovi i fizičke osobe.

Krajnji vlasnici društva su Heidelberg Cement AG i SCHWENK AG.

Djelatnosti društva

Glavne djelatnosti Društva su navedene ispod:

- Proizvodnja cementa
- Vađenje ukrasnog kamena i kamena za gradnju, vapnenca, gipsa, krede i škriljevca
- Proizvodnja proizvoda od betona za građevinske svrhe
- Proizvodnja proizvoda od gipsa za građevinske svrhe
- Proizvodnja gotove betonske smjese
- Proizvodnja maltera
- Proizvodnja građevinske stolarije i elemenata
- Proizvodnja vlaknastih zacementiranih proizvoda
- Proizvodnja ostalih proizvoda od betona, cementa, gipsa i vještačkog kamena
- Trgovina na veliko ostacima i otpacima
- Djelatnosti pakiranja
- Ostale poslovne pomoćne uslužne djelatnosti

Na dan 31. prosinca 2015. godine Društvo je imalo 213 zaposlenika dok je Grupa imala 280 zaposlenika (na dan 31. prosinca 2014; Društvo 221, Grupa 282).

Profil Društva (nastavak)

Financijski pregled i strategija

Kako bi osiguralo uspješni put u budućnost, Društvo se usredotočilo na sljedeće strategijske ciljeve:

- Povećanje tržišnog učešća i zadržavanje vodeće pozicije na domaćem tržištu
- Nadogradnja i podizanje nivoa usluga u skladu sa potrebama kupaca i zahtjevima tržišta
- Jačanje distributivnih kanala prodaje
- Otvaranje novih tržišta u široj regiji
- Konstantno održavanje kvaliteta proizvoda i usluga u skladu sa zahtjevima propisanim normama i standardima
- Inovacije u proizvodnji cementa uvođenjem novih vrsta cementa kao odgovor na zahtjeve tržišta
- Podizanje kompletne tehnologije proizvodnje cementa na viši nivo u skladu sa zahtjevima evropskih standarda
- Primjena poslovanja na principima održivog razvoja kao temeljne odrednice razvoja Društva
- Zaštita životne sredine u skladu sa zahtjevima standarda ISO 14001:2004
- Zdravlje i sigurnost u skladu sa zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007
- Uvođenje BL AGG
- Integracija RMX aktivnosti i distribucije cementa u Hrvatskoj s ciljem povećanja izvoza na hrvatsko tržište
- Konstantni rast , razvoj i povećanje poslovnih prihoda kao i povrat na uloženi kapital dioničara

Članovi Uprave su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Branimir Muidža	Direktor Društva	16. svibnja 2014. godine	16. svibnja 2018. godine
Zehra Obralića	Izvršni direktor za ekonomske i financijske poslove	16. svibnja 2014. godine	16. svibnja 2018. godine
Izudin Neimarlića	Izvršni direktor za proizvodnju i tehničke poslove	16. svibnja 2014. godine	16. svibnja 2018. Godine

Članovi Nadzornog odbora su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Janos Szarkandi	Predsjednik	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2016. godine
Andreas Kern	Član	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2016. godine
Gerhard Hugo Hirth	Član	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2016. godine

Profil Društva (nastavak)

Članovi Odbora za reviziju su:

Ime:	Položaj:	Od:	Angažman istječe:
Milan Dmitrović	Predsjednik Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2016. godine
Hajrudin Hadžimehović	Član Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2016. godine
Dr. Ante Domazet	Član Odbora za reviziju	10. svibnja 2012. godine	10. svibnja 2016. godine

Odgovornost za financijska izvješća

Temeljem Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 32/05), Uprava je dužna osigurati da financijska izvješća za svaku financijsku godinu budu pripremljena u skladu sa računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji prema kojima društva svoja financijska izvješća sastavljaju i objavljuju u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima, te Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde i koji su prevedeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji. Odluka o objavi standarda broj O-1/4-2010 od 28. travnja 2010. godine je obvezujuća za razdoblja koja počinju od 1. siječnja 2010. godine.

Uprava razumno očekuje da Društvo ima odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo trajnosti poslovanja pri izradi financijskih izvješća.

Pri izradi financijskih izvješća Uprava je odgovorna:

- da se odaberu i potom dosljedno primjenjuju odgovarajuće računovodstvene politike;
- da prosudbe i procjene budu razumne i oprezne;
- da se primjenjuju važeći računovodstveni standardi te;
- da se financijska izvješća pripreme po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti da će Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija, koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 38/09). Uprava je također odgovorna za čuvanje imovine Društva, te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nezakonitosti.

Odobreno i potpisano u ime Uprave:

Direktor

Branimir Mujdža

Član Uprave

Zehra Obralića

Tvornica cementa Kakanj d.d.

Selima ef. Merdanovića 146

72 240 Kakanj

Bosna i Hercegovina

Kakanj, 29. siječnja 2016. godine

Izvešće neovisnog revizora

Upravi i Dioničarima Društva Tvornice cementa Kakanj d.d.

Obavili smo reviziju priloženih konsolidiranih i pojedinačnih financijskih izvješća dioničkog društva Tvornica cementa Kakanj (dalje: Društvo) i njegovih ovisnih društava (zajedno Grupa) koja uključuju izvješće o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2015. godine, izvješće o sveobuhvatnoj dobiti, izvješće o promjenama kapitala i izvješće o novčanom tijekovima za godinu tada završenu, te sažetak značajnijih računovodstvenih politika i druge objašnjavajuće informacije (koji su prikazani na stranicama 7 do 55).

Odgovornosti Uprave

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih financijskih izvješća u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i za one interne kontrole za koje Uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja financijskih izvješća koja su bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili pogreške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je izraziti mišljenje o tim konsolidiranim i pojedinačnim financijskim izvješćima na osnovi naše revizije. Reviziju smo obavili u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Ti standardi zahtijevaju da postupamo u skladu s etičkim pravilima, i planiramo te obavimo reviziju kako bismo stekli razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća bez značajnog pogrešnog prikazivanja.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi pribavljanja revizorskih dokaza o iznosima i objavama u financijskim izvješćima. Odabrani postupci ovise o revizorovoj prosudbi, uključujući i procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća uslijed prijevare ili pogreške. U stvaranju tih procjena rizika, revizor razmatra interne kontrole relevantne za subjektovo sastavljanje i objektivnu prezentaciju financijskih izvješća kako bi se oblikovali revizorski postupci koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola poslovnog subjekta. Revizija također uključuje ocjenjivanje primjerenosti primijenjenih računovodstvenih politika i razumnosti računovodstvenih procjena koje je obavila Uprava, kao i ocjenjivanje cjelokupne prezentacije financijskih izvješća.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše revizijsko mišljenje.

Izvešće neovisnog revizora (nastavak)

Mišljenje

Prema našem mišljenju konsolidirana i pojedinačna financijska izvješća fer prikazuju, u svim značajnim aspektima financijski položaj Društva i Grupe na dan 31. prosinca 2015. godine, njihove financijske rezultate i novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Zvonimir Madunić, prokurist

Maja Hafizović, ovlaštenu revizor

Ernst & Young d.o.o. Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Sarajevo, 29. siječnja 2016. godine

Konsolidirano Izvješće o sveobuhvatnoj dobiti Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja završava 31. prosinca 2015. godine

	Bilješke	2015 Tisuće KM	2014 Tisuće KM
Prilhod od prodaje	3	82.907	77.623
Troškovi prodaje	4	(58.860)	(58.114)
Bruto dobit		24.047	19.509
Ostali operativni prihodi		31	259
Opći i administrativni troškovi	5	8.725	(8.370)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		15.353	11.398
Ostali prihodi	6	892	349
Gubitak s osnove zajedničkog ulaganja	14	(133)	(106)
Ostali rashodi	7	(2.110)	(1.528)
Neto financijski prihodi	8	685	976
Dobit prije oporezivanja		14.667	11.089
Porez na dobit	9	(162)	(89)
Dobit godine		14.505	11.000
Ostala sveobuhvatna dobit za godinu, neto od poreza		-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu, neto od poreza		14.505	11.000
Zarada po dionici osnovne i razrijeđene zarade po dionici, za dobit godine pripisivu redovnim dioničarima Društva	10	1,53 KM	1,16 KM

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 29. siječnja 2016. godine:

Predsjednik Uprave

Branimir Muldža

Član Uprave

Zehra Obraliija

Izvešće o sveobuhvatnoj dobiti Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja završava 31. prosinca 2015. godine

	Bilješke	2015 Tisuće KM	2014 Tisuće KM
Prihod od prodaje	3	62.090	61.223
Troškovi prodaje	4	(41.214)	(43.133)
Bruto dobit		20.876	18.090
Ostali operativni prihodi		20	59
Opći i administrativni troškovi	5	(6.898)	(6.671)
Dobit iz poslovnih aktivnosti		13.998	11.478
Ostali prihodi	6	559	188
Ostali rashodi	7	(1.099)	(1.118)
Prihod od dividendi ovisnog društva		-	-
Neto financijski prihodi	8	439	792
Dobit prije oporezivanja		13.897	11.340
Porez na dobit	9	(146)	(74)
Dobit godine		13.751	11.266
Ostala sveobuhvatna dobit za godinu, neto od poreza		-	-
Ukupno sveobuhvatna dobit za godinu, neto od poreza		13.751	11.266

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobрили i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 29. siječnja 2016. godine:

Predsjednik Uprave

 Branimir Muidža

Član Uprave

 Zehra Obralića

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Na dan 31. prosinca 2015. godine

	Bilješke	31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	99.306	103.671
Nematerijalna imovina	12	805	827
Ulaganje u zajedničke pothvate	14	554	683
Ostala financijska imovina	15	930	1.014
		<u>101.595</u>	<u>106.195</u>
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	14.236	12.297
Potraživanja od kupaca	17	10.777	12.093
Financijska imovina	18	117	112
Ostala potraživanja		574	268
Novac i novčani ekvivalenti	19	34.509	28.325
		<u>60.213</u>	<u>53.095</u>
UKUPNA AKTIVA		<u>161.808</u>	<u>159.290</u>

Konsolidirano izvješće o financijskom položaju Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
(nastavak)

Na dan 31. prosinca 2015. godine

PASIVA		31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		11.610	16.870
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Revalorizacijske rezerve		413	413
Dobit tekuće godine		14.505	11.000
Ukupno kapital		147.631	149.386
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.246	1.355
		1.246	1.355
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	10.130	6.090
Ostale obveze	23	2.649	2.336
Rezerviranja za nefakturirane troškove		152	123
		12.931	8.549
UKUPNA PASIVA		161.808	159.290

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobрили i potpisali u ime Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d. 29. siječnja 2016. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave:

Zehra Obratija

Izvešće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Na dan 31. prosinca 2015. godine

	Bilješke	31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
AKTIVA			
Dugotrajna imovina			
Materijalna imovina	11	86.603	89.799
Nematerijalna imovina	12	272	292
Ulaganja u ovisna društva	13	24.448	24.448
Ostala financijska imovina	15	520	605
		<u>111.843</u>	<u>115.144</u>
Kratkotrajna imovina			
Zalihe	16	13.248	11.263
Potraživanja od kupaca	17	7.850	8.580
Financijska imovina	18	117	112
Ostala potraživanja		345	82
Novac i novčani ekvivalenti	19	23.063	19.792
		<u>44.623</u>	<u>39.829</u>
UKUPNA AKTIVA		<u>156.466</u>	<u>154.973</u>

Izvešće o financijskom položaju Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. (nastavak)
 Na dan 31. prosinca 2015. godine

		31. prosinca 2015. godine	31. prosinca 2014. godine
		Tisuće KM	Tisuće KM
PASIVA			
Kapital i rezerve			
Upisani kapital	20	94.765	94.765
Zadržana dobit		10.200	15.217
Zakonske rezerve		26.338	26.338
Dobitak tekuće godine		13.751	11.268
		<u>145.054</u>	<u>147.586</u>
Dugoročne obveze			
Rezerviranja	21	1.248	1.355
		<u>1.248</u>	<u>1.355</u>
Kratkoročne obveze			
Obveze prema dobavljačima	22	7.996	4.086
Ostale obveze	23	2.123	1.905
Rezerviranja za nefakturirane troškove		47	41
		<u>10.166</u>	<u>6.032</u>
UKUPNA PASIVA		<u>156.466</u>	<u>154.973</u>

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Odobrili i potpisali u ime društva Tvornica cementa Kakanj d.d. 29. siječnja 2016. godine:

Predsjednik Uprave:

Branimir Muidža

Član Uprave

Zehra Obralija

Konsolidirano izvješće o novčanim tijekovima Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. godine

	2015. godina Tisuće KM	2014. godina Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	14.505	11.000
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	9.487	9.786
Udjel u gubitku ulaganja u zajednički pothvat	133	106
Smanjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja	1.316	6.829
(Povećanje) financijske imovine	(221)	(280)
(Povećanje) zaliha	(1.938)	(1.213)
Povećanje/ (smanjenje) kratkoročnih obveza i rezervacija	4.269	(2.976)
Tečajne razlike	-	205
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	27.551	23.457
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(5.166)	(5.606)
Dani krediti	-	(403)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	65	13
Neto novčani (odljev) iz investicijskih aktivnosti	(5.101)	(5.996)
<i>Novčani tok iz financijskih aktivnosti</i>		
Isplaćene dividende	(16.283)	(27.861)
Neto novčani (odljev) iz financijskih aktivnosti	(16.283)	(27.861)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata	6.167	(10.400)
Tečajne razlike	17	198
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	28.325	38.527
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	34.509	28.325

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o novčanim tijekovima Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. godine

	2015. godina Tisuće KM	2014. godina Tisuće KM
<i>Novčani tijek iz poslovnih aktivnosti</i>		
Dobit godine	13.751	11.266
<i>Usklađenja:</i>		
Amortizacija	7.991	8.331
Smanjenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja (Povećanje) zaliha	552 (1.985)	4.400 (1.237)
Povećanje/ (smanjenje) kratkoročnih obveza i rezervacija	4.020	(662)
Neto novčani priljev iz poslovnih aktivnosti	24.329	22.098
<i>Novčani tijek iz investicijskih aktivnosti</i>		
Povećanje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	(4.866)	(5.418)
Dobit od prodaje dugotrajne imovine	91	192
Neto novčani (odljev)/ priljev iz investicijskih aktivnosti	(4.775)	(5.226)
<i>Novčani tijek iz financijskih aktivnosti</i>		
Isplaćene dividende	(16.283)	(27.861)
Neto novčani odljev iz financijskih aktivnosti	(16.283)	(27.861)
Neto povećanje/ (smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata	3.271	(10.989)
Novac i novčani ekvivalenti na početku razdoblja (bilješka 19)	19.792	30.781
Novac i novčani ekvivalenti na kraju razdoblja (bilješka 19)	23.063	19.792

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Konsolidirano izvješće o promjenama kapitala Grupe Tvornica cementa Kakanj d.d.
 Za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. godine

	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Revalori- zacijske rezerve	Dobitak tekuće godine	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Na dan 31. prosinca 2013. godine	94.765	27.654	26.338	413	16.927	166.097
Raspodjela dobiti iz 2013. godine	-	16.927	-	-	(16.927)	-
Isplata dividendi	-	(27.861)	-	-	-	(27.861)
Tečajne razlike	-	150	-	-	-	150
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	11.000	11.000
Na dan 31. prosinca 2014. godine	94.765	16.870	26.338	413	11.000	149.386
Raspodjela dobiti iz 2014. godine	-	11.000	-	-	(11.000)	-
Isplata dividendi	-	(16.283)	-	-	-	(16.283)
Tečajne razlike	-	23	-	-	-	23
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	14.505	14.505
Na dan 31. prosinca 2015. godine	94.765	11.610	26.338	413	14.505	147.631

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

Izvešće o promjenama kapitala Društva Tvornica cementa Kakanj d.d.

Za godinu koja je završila 31. prosinca 2015. godine

	Upisani kapital	Zadržani dobitak	Zakonske rezerve	Dobitak tekuće godine	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Na dan 31. prosinca 2013. godine	94.765	24.892	26.338	18.186	164.181
Raspodjela dobiti iz 2012. godine	-	18.186	-	(18.186)	-
Isplata dividendi	-	(27.861)	-	-	(27.861)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	11.266	11.266
Na dan 31. prosinca 2014. godine	94.765	15.217	26.338	11.266	147.586
Raspodjela dobiti iz 2014. godine	-	11.266	-	(11.266)	-
Isplata dividendi	-	(16.283)	-	-	(16.283)
Ukupna sveobuhvatna dobit	-	-	-	13.751	13.751
Na dan 31. prosinca 2015. godine	94.765	10.200	26.338	13.751	145.054

Priložene računovodstvene politike i bilješke sastavni su dio ovih financijskih izvješća.

1 Korporativne informacije

Financijska izvješća za godinu završenu 31. prosinca 2015. godine odobrena su za objavu u skladu s odlukom Uprave od 29. siječnja 2016. godine. Grupa je osnovana i posluje u Bosni i Hercegovini te se njenim dionicama trguje na burzi. Sjedište je na adresi Selima ef. Merdanovića 146, Kakanj, Bosna i Hercegovina.

2.1 Osnove sastavljanja

Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe sastavljena su u skladu s računovodstvenim propisima primjenjivim u Federaciji Bosne i Hercegovine („Federacija“). Računovodstveni propisi primjenjivi u Federaciji temelje se na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji („Zakon“) (Službene novine 83/09). Društva sastavljaju i objavljuju svoja financijska izvješća u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima („MRS“), njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja standarda“), te Međunarodnim standardima financijskog izvješćivanja („MSFI“) i njihovim dopunama i tumačenjima („Tumačenja međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja“) koje je izdao Odbor za Međunarodne standarde („IASB“ ili „Odbor“), koji su prevedeni i objavljeni od strane Saveza računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji (prema ovlasti Komisije za računovodstvo Bosne i Hercegovine, broj 2-11/06). Odluka o objavi standarda broj O-1/4-2010 od 28. travnja 2010. godine je obvezujuća za razdoblja koja počinju 1. siječnja 2010. godine. Ova odluka uključuje MRS-ove, MSFI-jeve i tumačenja objavljena od strane Odbora i potvrđena od strane EFRAG-a („European Financial Reporting Advisory Group“) do listopada 2009. Svi prethodno objavljeni standardi koji su naknadno potvrđeni od strane EFRAG-a i novi ili dopunjeni MSFI-jevi i tumačenja objavljena od strane Odbora nakon listopada 2009. godine nisu prevedeni i objavljeni te stoga nisu primijenjeni u sastavljanju ovih financijskih izvješća. Sukladno tome, financijska izvješća nisu sastavljena u skladu sa svim odredbama MSFI-jeva.

2.2 Osnove računovodstva

Grupa svoje financijske evidencije vodi u službenoj valuti Federacije BiH konvertibilnim markama (KM), u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i računovodstvenim principima i praksi koju primjenjuju poduzetnici u Federaciji. Financijska izvješća Društva i konsolidirana financijska izvješća Grupe pripremljena su prema načelu povijesnog troška uz iznimke koje dopuštaju primjenjivi MRS-evi i MSFI-jevi. Svi iznosi su zaokruženi na najbližu tisuću (Tisuće KM), osim ako je drugačije navedeno. Tečaj KM u odnosu na EUR je fiksiran. Važeći tečaj koji je objavila Centralna banka Bosne i Hercegovine bio je KM 1,955830 za 1 EUR na dan 31. prosinca 2015. i 31. prosinca 2014. godine.

2.3 Osnove konsolidacije

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća Društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i povezanih društava na dan 31. prosinca svake godine.

Ovisna društva se u potpunosti konsolidiraju počevši od datuma stjecanja, pod kojim se podrazumijeva datum kada Grupa stekne kontrolu te se nastavljaju konsolidirati sve do datuma prestanka takve kontrole. Financijska izvješća ovisnih društava sastavljena su za isto financijsko razdoblje kao i matično društvo koristeći dosljedne računovodstvene politike. Sva stanja, transakcije, prihodi, rashodi te dobiti, gubici i dividende, koji proizlaze iz transakcija unutar Grupe, u potpunosti se eliminiraju.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.3 Osnove konsolidacije (nastavak)

Konsolidirana financijska izvješća sastavljena su prema načelu povijesnih troškova.

Konsolidirana financijska izvješća Grupe prikazana su u konvertibilnim markama koja su funkcionalna valuta Grupe. Svi iznosi objavljeni u konsolidiranim financijskim izvješćima izraženi su u tisućama konvertibilnih maraka ako nije drugačije navedeno.

Konsolidirana financijska izvješća uključuju financijska izvješća društva Tvornica cementa Kakanj d.d. i sljedećih ovisnih društava:

	Zemlja	Vlasnički udjel	
		31. prosinca 2015	31. prosinca 2014
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina	100%	100%
TBG Beton d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%
Dunav Drava cement d.o.o.	Republika Hrvatska	100%	100%

Tvornica cementa Kakanj indirektno posjeduje 100% udjela u društvu Dunav Drava cement d.o.o. kroz 100% udjel u vlasništvu tog društva koje posjeduje TBG Beton d.o.o.

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene

Pri izradi financijskih izvješća menadžment je koristio određene procjene i pretpostavke koje utječu na objavljene prihode, rashode, imovinu i obveze tijekom i na datum izvješća. Međutim, neizvjesnost vezana uz ove pretpostavke i procjene može rezultirati značajnim izmjenama knjigovodstvene vrijednosti odnosno imovine ili obveza u budućim razdobljima.

Procjene i pretpostavke

Ključne pretpostavke koje se odnose na budućnost i ostali ključni izvori procjena neizvjesnosti na datum izvješća o financijskom položaju koje nose znatan rizik značajnih izmjena knjigovodstvenih vrijednosti imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini navedene su ispod. Grupa je svoje prosudbe i procjene temeljila na činjenicama koje su bile dostupne u trenutku sastavljanja financijskih izvješća. Međutim, postojeće prosudbe i procjene o budućnosti se mogu promijeniti uslijed promjena na tržištu ili okolnosti na koje Grupa nema utjecaja. Takve promjene se odražavaju u prosudbama u trenutku njihova nastajanja.

Rezerviranja za sumnjiva i sporna potraživanja

Društvo redovito prati starosnu strukturu potraživanja od kupaca. Za potraživanja starija od 360 dana se pokreću sudski postupci (mogu i ranije po zahtjevu Direktora ili Rukovodioca prodaje). Po proteku roka od 360 dana vrši se ispravak iznosa potraživanja na individualnoj osnovi. Detalji vezani uz potraživanja od kupaca i ispravak vrijednosti potraživanja prikazani su u bilješci 17.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.4 Značajne računovodstvene prosudbe i procjene (nastavak)

Procjene i pretpostavke (nastavak)

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Umanjenje vrijednosti postoji kada neto knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac premašuje njen nadoknadivi iznos odnosno njenu fer vrijednost umanjenu za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi ovisno o tome što je veće. Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na raspoloživim podacima iz povezanih prodajnih transakcija po uobičajenim tržišnim uvjetima slične imovine ili vidljivih tržišnih cijena umanjenih za dodatne troškove otuđenja imovine. Kalkulacija vrijednosti u upotrebi temelji se na modelu diskontiranog novčanog tijeka. Novčani tijekovi su izvedeni iz budžeta za sljedećih pet godina. Nadoknadivi iznos je najosjetljiviji na diskontnu stopu korištenu za model diskontiranog novčanog tijeka kao i na očekivani budući novčani priljev i stopu rasta korištenu za svrhu ekstrapolacije podataka. Knjigovodstvena vrijednost goodwilla na dan 31. prosinca 2015. godine iznosila je 487 tisuća KM (2014. godine je iznosila 487 tisuća KM). Ključne pretpostavke korištene prilikom određivanja nadoknadive vrijednosti goodwilla su detaljnije objašnjene u bilješci 12.

Rezerviranje za re-kultivaciju

Grupa priznaje rezervaciju za obveze re-kultivacije na temelju ugovora o koncesiji potpisanog između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cementa Kakanj. U skladu s potpisanim ugovorom o koncesiji, Društvo ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni iskopanog vapnenca. Rezerviranje za ovu obvezu se priznaje godišnje na temelju stvarne količine iskopanog vapnenca (bilješka 12) i u skladu s računovodstvenom politikom opisanom u bilješci 2.5 m).

2.5 Sažetak računovodstvenih politika

Primijenjene računovodstvene politike su istovjetne prošlogodišnjim. Do dana objave ovih financijskih izvješća Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika u Federaciji BiH nije preveo i objavio nove standarde niti tumačenja, kao ni nove ili dopunjene MSFI-jeve, koji su objavljeni od strane Odbora nakon listopada 2009. Grupa će razmotriti utjecaj tih novih ili dopunjenih standarda i tumačenja na financijska izvješća nakon njihovog prijevoda i objave od strane Saveza.

a) Poslovna spajanja i goodwill

Poslovna spajanja iskazuju se primjenom metode računovodstva stjecanja. Trošak stjecanja priznaje se kao kumulirana prenesena naknada vrednovana na datum stjecanja, fer vrijednost i iznos bilo kojeg nekontroliranog interesa kod društva koje stječe. Za svako poslovno spajanje stjecatelj priznaje nekontrolirani interes kod društva koje stječe ili po fer vrijednosti ili po proporcionalnom udjelu prepoznatljive neto imovine društva koje se stječe. Nastali troškovi stjecanja se priznaju kao trošak razdoblja. Kada Grupa stječe poslovanje, procjenjuje financijsku imovinu i obveze po prikladnoj klasifikaciji u skladu s ugovorenim uvjetima, ekonomskim okolnostima i primjerenim uvjetima na datum stjecanja.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

a) Poslovna spajanja i goodwill (nastavak)

Ukoliko je poslovno spajanje ostvareno u etapama, ranija ulaganja u društvo koje se stječe ponovno se vrednuje po fer vrijednosti na datum stjecanja kroz izvješće o sveobuhvatnoj dobiti. Bilo koja potencijalna naknada koja se treba isplatiti prodavatelju priznaje se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Naknadne promjene fer vrijednosti potencijalne naknade priznaje se u računu dobiti i gubitka.

Goodwill stečen poslovnim spajanjem početno se mjeri po trošku koji je razlika između troška poslovnog spajanja i učešća Grupe u neto fer vrijednosti prepoznatljive imovine i obveza. Nakon početnog priznavanja, goodwill se mjeri po trošku umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti, goodwill stečen poslovnim spajanjem se od datuma stjecanja raspoređuje na jedinicu koja stvara novac Grupe, ili grupe jedinica koje stvaraju novac, a za koje se očekuje da će imati koristi od sinergija spajanja, bez obzira jesu li ostala imovina ili obveze Grupe dodijeljene tim jedinicama ili grupama jedinica. Svaka jedinica ili grupa jedinica na koju je goodwill raspoređen predstavlja najnižu razinu unutar Grupe na kojoj se goodwill prati za potrebe internog upravljanja.

Umanjenje se utvrđuje procjenom nadoknadivog iznosa jedinice koja stvara novac (ili grupe jedinica), na koju se goodwill odnosi. Kada je nadoknadivi iznos jedinice koja stvara novac manji od njene knjigovodstvene vrijednosti, priznaje se gubitak od umanjenja vrijednosti. U slučaju kada goodwill čini dio jedinice koja stvara novac, a dio poslovanja te jedinice se napušta, goodwill povezan s tim dijelom poslovanja se uključuje u knjigovodstvenu vrijednost napuštenog poslovanja kada se određuje dobitak ili gubitak od napuštanja poslovanja. Goodwill koji je na ovaj način rashodovan mjeri se na osnovu relativne vrijednosti napuštenog poslovanja i zadržanog dijela jedinice koja stvara novac.

Ulaganja u ovisna društva

Ulaganja u ovisna društva se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku stjecanja.

Ulaganja u zajednički pothvat

Grupa ima udio u zajedničkom pothvatu koje je zajednički kontroliran subjekt, a ulagači imaju ugovor kojim se uspostavlja zajednička kontrola nad ekonomskim aktivnostima subjekta. Grupa priznaje svoj udio u zajedničkom pothvatu koristeći metodu udjela. Financijska izvješća zajedničkog pothvata pripremljena su za isto razdoblje kao i financijska izvješća matice. Po potrebi se vrše prilagodbe kako bi se računovodstvene politike uskladile s Grupnim. U financijskim izvješćima Grupe eliminira se udio Grupe u nerealiziranim dobitcima i gubicima iz transakcija između Grupe i njenog zajednički kontroliranog društva. Gubici iz transakcija priznaju se odmah ukoliko je iz gubitka razvidno smanjenje neto utržive vrijednosti kratkotrajne imovine ili gubitak od umanjenja imovine. Ulaganje u zajednički pothvat prestaje se priznavati od datuma kada Grupa prestaje imati zajedničku kontrolu nad zajedničkim pothvatom.

Ulaganja u zajednički pothvat se u pojedinačnim financijskim izvješćima priznaju po trošku umanjenom za potencijalne gubitke vrijednosti.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

a) Poslovna spajanja i goodwill (nastavak)

Transakcije pod zajedničkom kontrolom

Transakcije pod zajedničkom kontrolom se evidentiraju po metodi stjecanja. Imovina društva koje se stječe i pretpostavljene obveze koje se mogu identificirati priznaju se po fer vrijednosti na datum stjecanja. Razlika između fer vrijednosti neto stečene imovine i ukupne isplaćene naknade se priznaje ili kao goodwill (ako je naknada veća od fer vrijednosti neto stečene imovine) ili kao negativni goodwill (ako je fer vrijednost neto stečene imovine veća od plaćene naknade). Goodwill se priznaje u izvješću o financijskom položaju i godišnje testira na umanjenje (bilješka 2.4 I), dok se negativni goodwill priznaje u računu dobiti i gubitka razdoblja u kojem se dogodila transakcija.

b) Strane valute

Pojedinačna i konsolidirana financijska izvješća iskazana su u konvertibilnim markama, koje su funkcionalna i izvještajna valuta Društva. Svaka članica Grupe određuje vlastitu funkcionalnu valutu koja se koristi za iskazivanje stavki u zasebnim financijskim izvješćima svake članice. Poslovne promjene iskazane u stranim valutama evidentiraju se preračunom u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na dan transakcije. Monetarna aktiva i pasiva izražena u stranoj valuti preračunata je u funkcionalnu valutu po tečaju važećem na datum bilance. Sve razlike uključuju se u račun dobiti i gubitka. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema povijesnom trošku u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum inicijalne poslovne promjene. Nemonetarne stavke koje se iskazuju prema fer vrijednosti u stranoj valuti preračunate su po važećem tečaju na datum određivanja fer vrijednosti.

c) Priznavanje prihoda

Prihodi se priznaju kad postoji vjerojatnost da će gospodarske koristi povezane s transakcijom pritijecati u Grupi i Društvo i kad se iznos prihoda može pouzdano mjeriti, neovisno o tome kada će prihodi biti naplaćeni. Prihod od prodaje se priznaje umanjen za poreze i popuste. Grupa je procijenila svoje financijske ugovore po navedenim kriterijima kako bi zaključila ponaša li se kao principal ili kao agent, te je zaključila da se u svim ugovorima ponaša kao principal. Slijedeći posebni kriteriji priznavanja prihoda također moraju biti zadovoljeni:

Prodaja učinaka

Prihod od prodaje proizvoda priznaje se u fakturiranom iznosu umanjenom za poreze u trenutku prijenosa rizika i vlasništva na kupca (obično po dostavi robe) i kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti.

Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski razmjernoj osnovi (koristeći ugovorenu kamatnu stopu).

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

d) Dugotrajna materijalna imovina

Materijalna imovina nabavljena nakon 1998. godine vodi se po nabavnoj vrijednosti, izuzevši trošak tekućeg održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i akumulirano umanjenje vrijednosti.

Dugotrajna materijalna imovina bila je predmet revalorizacije u periodu od 1992. do 1998. godine u skladu sa metodologijom za revalorizaciju i stopama propisanim od strane Vlade Bosne i Hercegovine zbog hiperinflacije. Zadnja revalorizacija materijalne i nematerijalne imovine je izvršena 1998. godine. U skladu sa Zakonom o privatizaciji sva revalorizacijska rezerva je uključena u temeljni kapital Društva.

Amortizacija se obračunava pravocrtno sukladno korisnom vijeku trajanja imovine. Korištene stope amortizacije potpadaju u sljedeće stope:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Građevinski objekti	2,5 - 10%
Infrastrukturni objekti	4 do 10%
Oprema za proizvodnju cementa	5 do 10%
Rezervni dijelovi	20%
Vozila	10 do 20%
Postrojenja i oprema	10 do 20%
Informatička oprema	20 do 33,30%

Knjigovodstvena vrijednost postrojenja i opreme se provjerava zbog mogućnosti umanjenja vrijednosti imovine kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju da knjigovodstvena vrijednost imovine možda nije nadoknativa.

Knjigovodstveni iznos pojedine nekretnine, postrojenja ili opreme se prestaje priznavati u trenutku otuđivanja, ili kada se buduće ekonomske koristi ne očekuju od njegove upotrebe ili otuđenja. Dobitke ili gubitke proizašle od prestanka priznavanja nekretnina, postrojenja i opreme uključuju se u dobit ili gubitak u godini kada je prestalo njihovo priznavanje.

Rezidualne vrijednosti imovine, korisni vijek trajanja imovine i metode se provjeravaju i prilagođavaju, po potrebi, na kraju svake financijske godine. Nakon svake veće inspekcije, trošak inspekcije priznaje se u knjigovodstvenoj vrijednosti postrojenja i opreme kao zamjena ako su zadovoljeni kriteriji priznavanja. Eventualna neto knjigovodstvena vrijednost prošle inspekcije priznaje se u trenutku nove inspekcije u računu dobiti i gubitka.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

e) Dugotrajna nematerijalna imovina

Dugotrajna nematerijalna imovina se početno priznaje po trošku nabave. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna imovina se iskazuje po trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i eventualni gubitak od umanjenja vrijednosti. Koristan vijek upotrebe nematerijalne imovine procjenjuje se kao ograničen ili neograničen. Nematerijalna imovina s ograničenim korisnim vijekom upotrebe se amortizira kroz vijek ekonomske korisnosti, a umanjenje njezine vrijednosti se procjenjuje u bilo kojem trenutku u kojem postoje naznake da je vrijednost imovine smanjena. Razdoblje i metoda amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim korisnim vijekom upotrebe revidira se barem na kraju svake financijske godine. Promjene u očekivanom korisnom vijeku ili u očekivanom obrascu iskorištavanja budućih ekonomskih koristi nematerijalne imovine se prikladno iskazuju putem promjene razdoblja ili metode amortizacije, te se tretiraju kao promjene računovodstvenih procjena. Trošak amortizacije nematerijalne imovine s ograničenim vijekom trajanja priznaje se kao rashod u računu dobiti i gubitka u skladu sa funkcijom nematerijalne imovine.

Amortizacijske stope za dugotrajnu nematerijalnu imovinu s ograničenim vijekom trajanja su kako slijedi:

<i>Vrsta imovine</i>	<i>Stopa</i>
Koncesije	3,33%
Licence	20%
Softver	20%

f) Troškovi posudbe

Troškovi posudbe koji se mogu izravno pripisati stjecanju, izgradnji ili proizvodnji imovine za čije je stavljanje u upotrebu potrebno duže vremensko razdoblje, kapitaliziraju se kao dio troška te imovine. Svi ostali troškovi posudbe priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kada su nastali. Troškovi posudbi, uključuju kamate i ostale troškove koji nastaju u svezi uzimanja kredita

g) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja su izvorna financijska imovina sa fiksnim ili odredivim otplaćivanjem koja ne kotira na aktivnom tržištu. Takva imovina se vodi po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope. Dobici i gubici se priznaju u računu dobitka i gubitka kada se zajmovi i potraživanja rashoduju ili kada im se umanjuje vrijednost, kao i kroz proces amortizacije.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

h) Zalihe

Zalihe se iskazuju po prosječnoj vrijednosti troška nabave ili po neto nadoknadivoj vrijednosti utvrđenoj na osnovi tržišnih uvjeta na kraju godine umanjenoj za procijenjene troškove završetka zaliha i nužne troškove prodaje, ovisno o tome koja je vrijednost niža. Vrijednost proizvodnje uključuje vrijednost sirovina i energije, amortizaciju, vrijednost utrošenog rada, te direktne i indirektne proizvodne troškove na osnovi normalnog instaliranog kapaciteta isključujući troškove posudbe. Sirovine se iskazuju po prosječnoj ponderiranoj vrijednosti.

Zastarjele zalihe i zalihe s usporenim obrtajem svedene su na nadoknadivu vrijednost korištenjem vrijednosnog usklađenja zaliha.

Vrijednosno usklađivanje zaliha radi se na osnovi kretanja materijala. Dva tipa kretanja su relevantna - primici (ulazi materijala) i potrošnja (izlazi materijala). Starosna struktura se utvrđuje FIFO metodom (prva ulazna je prva izlazna). Društvo koristi slijedeće postotke za vrijednosno usklađivanje zaliha:

<i>Zadnje izdavanje/primitak prije</i>	<i>Smanjenje vrijednosti</i>
1. godine	30%
2. godine	30%
3. godine	60%
4. godine	60%
5. godine	60%
6. godine	90%

i) Potraživanja od kupaca

Potraživanja su iskazana prema fer vrijednosti dane naknade i knjiže se po amortiziranom trošku, nakon ispravka za umanjene vrijednosti.

j) Novac i novčani ekvivalenti

Gotovina i novčani ekvivalenti u bilanci se sastoje od sredstava na računima u bankama i u blagajni te kratkoročnih depozita sa izvornim dospjećem od tri mjeseca ili manje.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

k) Fer vrijednost financijskih instrumenata

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu se na svaki datum bilance određuje u skladu s kotiranom tržišnom cijenom, bez oduzimanja troškova transakcije. Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu određuje se korištenjem prikladnih tehnika vrednovanja. Takve tehnike mogu uključivati:

- Korištenje nedavnih transakcija pod tržišnim uvjetima
- Referencu na aktualnu fer vrijednost drugog instrumenta koji je suštinski isti
- Analizu diskontiranih novčanih tijekova ili druge modele vrednovanja

l) Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Na svaki datum bilance Grupa procjenjuje postoje li indikatori umanjenja vrijednosti imovine. Ako postoje indikatori umanjenja, ili ako je potrebno napraviti godišnji test umanjenja imovine, Grupa procjenjuje njenu nadoknadivu vrijednost. Nadoknadiva vrijednost predstavlja veći iznos između fer vrijednosti imovine ili jedinice koja stvara novac umanjene za troškove prodaje i njene vrijednosti u upotrebi, te se određuje za svaku pojedinu imovinu, osim u slučaju kada imovina ne generira novčane tokove koji su u velikoj mjeri neovisni od novčanih tokova druge imovine ili grupe imovine. Kada je knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac veća od njene nadoknadive vrijednosti, vrijednost imovine se umanjuje do nadoknadive vrijednosti. Prilikom određivanja vrijednosti u upotrebi, procijenjeni novčani tokovi se diskontiraju na sadašnju vrijednost primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Prilikom određivanja fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje, u obzir se uzimaju informacije o aktualnim tržišnim transakcijama, ako su dostupne. Ako se takve transakcije ne mogu identificirati, koristi se prikladan model vrednovanja. Ovi izračuni su potvrđeni drugim vrednovanjima, kotiranim tržišnim cijenama za ovisna društva čijim se dionicama trguje ili drugim dostupnim indikatorima fer vrijednosti.

Grupa temelji svoje izračune umanjenja vrijednosti na detaljnim budžetima i procjenama, koji su pripremljeni posebno za svaku jedinicu koja stvara novac na koju je alocirana pojedinačna imovina. Ovi budžeti i procjene obično pokrivaju razdoblje od pet godina. Za duža razdoblja se računa dugoročna stopa rasta koja se primjenjuje u procjene budućih novčanih tokova nakon treće godine.

Gubici od umanjenja vrijednosti imovine, osim goodwill-a, uključujući umanjenje zaliha, priznaju se u računu dobiti i gubitka u troškovnim kategorijama sukladno funkciji imovine čija je vrijednost umanjena.

Na kraju svakog izvještajnog razdoblja se za svu imovinu, osim goodwill-a, procjenjuje postojanje indikatora da prethodno priznati gubici od umanjenja vrijednosti više ne postoje ili da su se smanjili. Ako takvi indikatori postoje, Grupa procjenjuje nadoknadivu vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac. Prethodno priznati gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida samo u slučaju kad je došlo do promjene u pretpostavkama koje su korištene prilikom određivanja nadoknadive vrijednosti u odnosu na razdoblje u kojem je priznat gubitak od umanjenja. Ukidanje gubitka od umanjenja vrijednosti se može napraviti samo do iznosa kojim knjigovodstvena vrijednost imovine ne prelazi njenu nadoknadivu vrijednost, niti premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila određena, neto od amortizacije, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka od umanjenja vrijednosti u prethodnim godinama. Takvo ukidanje se priznaje u računu dobiti i gubitka osim u slučaju kada je imovina vrednovana po revaloriziranom iznosu kada se ukidanje umanjenja priznaje kao povećanje revalorizacije.

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

l) Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine (nastavak)

Testiranje umanjenja goodwill-a odvija se pod specifičnim karakteristikama. Goodwill se na umanjenje testira godišnje (na 31. prosinca) i u slučaju kada postoje okolnosti koje ukazuju na potencijalno umanjenje njegove knjigovodstvene vrijednosti. Umanjenje vrijednosti goodwill-a se određuje procjenom nadoknadive vrijednosti svake jedinice koja stvara novac na koju je goodwill alociran. U slučaju kada je nadoknadivi iznos manji od njegove knjigovodstvene vrijednosti priznaje se gubitak od umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti goodwill-a se ne može ukinuti u budućim razdobljima.

m) Rezerviranja

Rezerviranja se priznaju kada Grupa ima sadašnju obvezu (zakonsku ili konstruktivnu) kao ishod prošlog događaja, a vjerojatno je da će za podmirenje biti potreban odljev sredstava koja utjelovljuju ekonomske koristi koji je moguće pouzdano procijeniti. Trošak koji se odnosi na eventualno rezerviranje iskazuje se u računu dobiti i gubitka umanjen za eventualne povrate. Ako je učinak vremenske vrijednosti novca materijalan, rezerviranja se diskontiraju koristeći tekuću stopu prije oporezivanja koja, ako je prikladno, odražava rizike specifične za navedenu obvezu.

Rezerviranja za re-kultivaciju

U skladu s odlukom vlade Zeničko-dobojskog kantona, dobivena je koncesija za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i ostalih materijala za izgradnju na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva za industriju, energiju i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona kao koncedenta i Tvornice cementa Kakanj kao koncesionara s društvom Heidelberg Cement AG iz Njemačke kao supotpisnikom na dan 12. rujna 2000. godine. Koncesija je odobrena za razdoblje od 30 godina. U skladu s ugovorom, Grupa ima obvezu re-kultivacije u iznosu od 0,2 KM po toni eksploatirane sirovine. Rezervacija se priznaje godišnje na temelju stvarne količine eksploatirane sirovine.

n) Potencijalna sredstva i obveze

Potencijalne obveze se ne iskazuju u financijskim izvješćima. One se objavljuju u bilješkama, osim ako postoji razumna vjerojatnost odljeva sredstava. Potencijalna sredstva se ne priznaju u financijskim izvješćima, već se prikazuju u bilješki ako je vjerojatan priljev ekonomskih koristi.

o) Primanja zaposlenih

Primanja zaposlenih obuhvaćaju primanja zaposlenih kao što su nadnice, plaće, porezi i doprinosi na plaće, naknade za korištenje godišnjeg odmora i naknade za vrijeme bolovanja, otpremnine pri sporazumnom raskidu radnog odnosa, naknade za topli obrok i dodatne naknade za godišnji odmor te se priznaju kao rashod u razdoblju u kojem su nastala.

Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu su definirane internim aktom u visini tri prosječne plaće Federacije ili radnika, u ovisnosti o tome što je povoljnije za zaposlenika. Ova naknada ne podliježe obračunu poreza i doprinosa. Otpremnine radnicima pri odlasku u mirovinu se priznaju u računu dobitka i gubitka prema planu definiranih primanja koja su zaposleni zaradili u tekućem i ranijim razdobljima.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

2.5 Sažetak računovodstvenih politika (nastavak)

p) Financijski najam

Društvo evidentira financijske najmove kao imovinu i obveze u bilanci kada počne najam po vrijednosti koja je na početku financijskog najma jednaka fer vrijednosti imovine na koju se najam odnosi ili, ako je manja, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih otplata najma. Pri izračunavanju sadašnje vrijednosti minimalnih otplata najma, diskontni faktor koji se koristi jednak je kamatnoj stopi uključenoj u najam, a ako se ta stopa ne može odrediti, koristi se prosječna tržišna kamatna stopa. Otplate financijskog najma se raspoređuju u financijske troškove i smanjuju ugovorne obveze. Politika amortizacije za unajmljena sredstva koja je moguće amortizirati je jednaka politici amortizacije imovine u vlasništvu Društva.

r) Operativni najam

Otplate operativnog najma se evidentiraju kao trošak po linearnoj metodi tijekom trajanja ugovora o najmu, čak i kada nisu plaćeni po toj osnovi.

s) Porezi

Oporezivanje se provodi u skladu s poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine a za poslovne jedinice u Republici Srpskoj u skladu propisima tog entiteta. Stopa poreza na dobit u oba entiteta je 10%. Propisi Federacije Bosne i Hercegovine daju mogućnost poreznog oslobođanja po osnovu investiranja u razdoblju od 5 godina.

U Bosni i Hercegovini ne postoji formalan postupak za utvrđivanje konačnog iznosa poreza prilikom podnošenja poreznih prijava. Porezna obveza podliježe kontroli odgovarajućih poreznih organa u toku slijedećih pet godina.

Prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 12 „Porez na dobit“ odgođeni porez na dobit se priznaje po metodi obveze i odražava sve značajne privremene razlike između vrijednosti imovine i obveza u poreznoj bilanci i iskazanih stanja u financijskim izvješćima. Budući da ne postoje značajne vremenske razlike odgođeni porez nije bilo potrebno iskazati u financijskim izvješćima.

t) Događaji nakon datuma bilance

Događaji nakon kraja financijske godine koji pružaju dodatne informacije o položaju Grupe i Društva na datum bilance (događaji koji zahtijevaju usklađenje) iskazuju se u financijskim izvješćima. Događaji nastali nakon datuma bilance koji ne zahtijevaju usklađenje objavljuju se u bilješkama kada su značajni.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Prihodi od prodaje dobara	69.189	65.851	57.780	56.396
Prihod od prodaje roba	9.560	8.265	445	1.165
Prihod od usluga prijevoza	4.130	3.475	3.820	3.603
Prihod od ostalih usluga	28	32	45	59
	<u>82.907</u>	<u>77.623</u>	<u>62.090</u>	<u>61.223</u>

U 2015. godini Društvo je prodalo 426 tisuća tona cementa (u 2014. godini: 419 tisuća tona). Do povećanja volumena prodaje došlo je zbog povećanja tržišnog udjela.

U 2015. godini Grupa je prodala 495 tisuće tona cementa i 259 tisuću kubnih metara betona (u 2014. 467 tisuća tona cementa i 159 kubnih metara betona).

Prihodi od prodaje dobara prema zemljopisnom području

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Prihodi od prodaje na domaćem tržištu	53.430	53.278	50.423	48.940
Prihodi od prodaje na stranom tržištu	15.759	12.573	7.357	7.456
	<u>69.189</u>	<u>65.851</u>	<u>57.780</u>	<u>56.396</u>

Prihodi od prodaje roba prema zemljopisnom području

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Prodaja roba na domaćem tržištu	1.052	1.664	368	1.165
Prodaja roba na stranom tržištu	8.508	6.601	77	-
	<u>9.560</u>	<u>8.265</u>	<u>445</u>	<u>1.165</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

3 Prihodi od prodaje (nastavak)

Prihodi od usluga prijevoza prema zemljopisnom području

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2015. godina	2014. godina	2015. godina	2014. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Usluge prijevoza na domaćem tržištu	2.387	2.611	1.423	1.448
Usluge prijevoza na stranom tržištu	1.743	864	2.397	2.155
	4.130	3.475	3.820	3.603

4 Troškovi prodanih proizvoda

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	2015. godina	2014. godina	2015. godina	2014. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Trošak energije	16.018	14.541	15.096	13.732
Trošak materijala	9.745	11.404	5.928	6.714
Amortizacija	9.067	9.340	7.650	7.984
Trošak transporta – gotovi proizvodi	8.469	7.567	4.247	4.162
Trošak plaća	7.746	8.612	6.417	7.403
Nabavna vrijednost prodate robe	5.767	3.830	431	1.011
Ostale usluge	1.405	1.012	1.262	894
Usluge održavanja	1.227	1.411	978	1.177
Usluge transporta	742	672	742	672
Promjena u zalihama nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda	(2.223)	(1.220)	(2.223)	(1.220)
Ostali troškovi	897	945	686	604
	58.860	58.114	41.214	43.133

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

5 Opći i administrativni troškovi

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Plaće	4.463	4.175	3.395	3.281
Troškovi usluga	946	924	831	786
Porezi i članarine udruženjima	710	730	618	638
Marketing	545	372	555	349
Amortizacija	423	446	341	346
Troškovi goriva i električne energije	300	393	255	326
Reprezentacija	242	294	198	237
Troškovi održavanja	224	188	124	101
Troškovi službenih putovanja	184	126	173	115
Troškovi najma	161	95	23	23
Troškovi telefona i poštanskih usluga	160	143	79	64
Materijalni troškovi	131	99	109	76
Bankovne usluge	54	58	37	33
Troškovi osiguranja	7	8	-	-
Ostali troškovi	175	319	160	296
	8.725	8.370	6.898	6.671

6 Ostali prihodi

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Ukidanje rezervacija	294	14	291	6
Naplaćena otpisana potraživanja	176	76	46	45
Dobici od prodaje stalnih sredstava	103	70	-	30
Prihod iz prijašnjeg razdoblja	101	121	38	38
Inventurni viškovi	76	21	72	20
Prihod od prodaje materijala	75	40	75	40
Ostali prihodi	67	7	37	9
	892	349	559	188

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

7 Ostali rashodi

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Ispravak vrijednosti potraživanja	1.044	438	149	152
Vrijednosno usklađenje zaliha materijala	403	161	396	149
Donacije	339	635	332	625
Gubici od prodaje materijalne imovine	129	146	91	143
Rezerviranja	92	-	92	-
Troškovi prijašnjeg razdoblja	51	49	17	13
Manjak materijala	10	28	10	28
Ostali troškovi	42	71	12	8
	<u>2.110</u>	<u>1.528</u>	<u>1.099</u>	<u>1.118</u>

8 Neto financijski prihodi

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Prihod od kamata	679	1.033	433	828
Ispravak vrijednosti financijske imovine	32	34	32	34
Pozitivne tečajne razlike	38	7	30	7
	<u>749</u>	<u>1.074</u>	<u>495</u>	<u>869</u>
Negativne tečajne razlike	(27)	(20)	-	-
Zatezna kamata	(57)	(78)	(56)	(77)
	<u>(84)</u>	<u>(98)</u>	<u>(56)</u>	<u>(77)</u>
Neto financijski prihod	<u>665</u>	<u>976</u>	<u>439</u>	<u>792</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit

Bosna i Hercegovina podijeljena je na dva entiteta, koja imaju različite porezne zakone, Federacija Bosna i Hercegovina (Federacija) i Republika Srpska. Društvo uglavnom posluje u Federaciji, ali isto tako ima poslovnu jedinicu u Republici Srpskoj (Poslovna jedinica Banja Luka).

U oba entiteta stopa poreza na dobit je 10%.

Zakon o porezu na dobit Federacije daje mogućnost potpunog poreznog oslobađanja u roku od 5 godina na bazi investiranja.

Pod "Investiranjem dobiti" predviđene Zakonom podrazumijeva se investiranje u proizvodnju na području Federacije. Porezno oslobađanje postiže se ako, temeljem unaprijed odobrenog plana od strane Skupštine, Društvo investira 20 milijuna KM u periodu od 5 godina (od čega 4 milijuna KM moraju biti investirana u prvoj godini poreznog oslobađanja). Društvo nema obavezu izdvajanja dijela dobiti za investiranje. U periodu poreznog oslobađanja Društvo nema obavezu plaćanja poreznih akontacija tokom godine

U Republici Srpskoj porezna olakšica se može ostvariti samo investiranjem u toku godine i to u proizvodne kapacitete.

Na osnovu Odluke Skupštine Društvo koristi poresko oslobađanje za period 2014. do 2018. godine na bazi investiranja te nema obaveze za porez na dobit u Federaciji. U 2014. godini to jest prvoj godini poreskog oslobađanja Društvo je ispunilo jedan od uslova (investiranje 4 miliona KM).

Ukupna dobit Društva prije oporezivanja u 2015. godini iznosi 13.897 tisuća KM, od čega se na Federaciju odnosi 12.435 tisuća KM, što je oslobođeno plaćanja poreza, a na Republiku Srpsku se odnosi 1.462 tisuća KM.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Grupa:

	2015. godina Tisuće KM	2014. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	14.667	11.089
Porez na dobitak 10%	1.467	1.109
Usklađenje porezne osnovice	145	253
- plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa	91	166
- 70% troškova reprezentacije	19	21
- ostalo	35	66
Porez 10% (Federacija)	1.612	1.362
Umanjenje porezne obveze po osnovi investicija Federacija	(1.516)	(1.347)
Porez na dobit Federacija	96	15
Porez na dobit u Republici Srpskoj	146	74
Ukupna obveza poreza na dobit	242	89
Umanjenje porezne obveze za preneseni porezni gubitak	80	-
Ukupna obveza poreza na dobit	162	89

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

9 Porez na dobit (nastavak)

Društvo:

	2015. godina Tisuće KM	2014. godina Tisuće KM
Računovodstvena dobit prije poreza na dobit	13.897	11.340
Porez na dobitak 10%	1.390	1.134
Usklađenje porezne osnovice	126	204
- <i>Plaćanja zaposlenicima iznad porezno dopustivih iznosa</i>	88	163
- <i>70% troškova reprezentacije</i>	17	20
- <i>Ostalo</i>	21	30
Porez 10% (Federacija)	1.516	1.347
Umanjenje porezne obveze po osnovu reinvestirane dobiti (Federacija)	(1.516)	(1.347)
Porez na dobit Federacija	-	-
Porez na dobit u Republici Srpskoj	146	74
Ukupna obveza poreza na dobit	146	74

10 Zarada po dionici

U svrhu izračunavanja osnovne zarade po dionici, osnovica za izračun je neto konsolidirana dobit nakon oporezivanja. Ukupni broj dionica Društva za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2015. godine bio je 9.476.540 (kao i za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine). Osnovna zarada po dionici na 31. prosinca 2015. godine iznosi 1,53 KM (u 2014. godini je iznosila 1,16 KM). Nije bilo razrijeđene zarade ponude po dionici.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2015. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2014.	10.472	153.058	164.823	4.711	333.064
Povećanja	-	-		5.125	5.125
Prijenos s imovine u pripremi	-	445	5.352	(5.797)	-
Tečajne razlike	5	6	39	-	50
Rashodovanje i prodaja	-	-	(1.437)	-	(1.437)
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>10.477</u>	<u>153.509</u>	<u>168.777</u>	<u>4.039</u>	<u>336.802</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2014.	-	99.243	130.150	-	229.393
Trošak amortizacije za godinu	-	3.911	5.513	-	9.424
Tečajne razlike	-	5	20	-	25
Rashodovanje i prodaja	-	-	(1.346)	-	(1.346)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>-</u>	<u>103.159</u>	<u>134.337</u>	<u>-</u>	<u>237.496</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>10.472</u>	<u>53.815</u>	<u>34.673</u>	<u>4.711</u>	<u>103.671</u>
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>10.477</u>	<u>50.350</u>	<u>34.440</u>	<u>4.039</u>	<u>99.306</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Grupe tijekom 2014. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2013.	10.480	152.794	162.352	3.045	328.671
Povećanja	-	-		5.517	5.517
Prijenos s imovine u pripremi	-	315	3.536	(3.851)	-
Tečajne razlike	(8)	(9)	(57)	-	(74)
Rashodovanje i prodaja	-	(42)	(1.008)	-	(1.050)
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>10.472</u>	<u>153.058</u>	<u>164.823</u>	<u>4.711</u>	<u>333.064</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2013.	-	95.363	125.470	-	220.833
Trošak amortizacije za godinu	-	3.916	5.806	-	9.722
Tečajne razlike	-	(7)	(118)	-	(125)
Rashodovanje i prodaja	-	(29)	(1.008)	-	(1.037)
Ostalo	-	-	-	-	-
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>-</u>	<u>99.243</u>	<u>130.150</u>	<u>-</u>	<u>229.393</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2013.	<u>10.480</u>	<u>57.431</u>	<u>36.882</u>	<u>3.045</u>	<u>107.838</u>
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>10.472</u>	<u>53.815</u>	<u>34.673</u>	<u>4.711</u>	<u>103.671</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2015. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i prema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2014.	7.410	148.627	142.761	4.635	303.433
Povećanja	-	-	-	4.836	4.836
Prijenos s imovine u pripremi	-	313	5.168	(5.481)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	(1.091)	-	(1.091)
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>7.410</u>	<u>148.940</u>	<u>146.838</u>	<u>3.990</u>	<u>307.178</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2014.	-	96.988	116.646	-	213.634
Trošak amortizacije za godinu	-	3.723	4.218	-	7.941
Rashodovanje i prodaja	-	-	(1.000)	-	(1.000)
Na dan 31. prosinca 2015.	-	<u>100.711</u>	<u>119.864</u>	-	<u>220.575</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>7.410</u>	<u>51.639</u>	<u>26.115</u>	<u>4.635</u>	<u>89.799</u>
Na dan 31. prosinca 2015.	<u>7.410</u>	<u>48.229</u>	<u>26.974</u>	<u>3.990</u>	<u>86.603</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Kretanje materijalne imovine Društva tijekom 2014. godine bilo je kako slijedi:

	Zemljište Tisuće KM	Građevinski objekti Tisuće KM	Postrojenja i prema Tisuće KM	Imovina u pripremi Tisuće KM	Ukupno Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2013.	7.410	148.373	140.502	2.873	299.158
Povećanja	-	-	-	5.330	5.330
Prijenos s imovine u pripremi	-	296	3.272	(3.568)	-
Rashodovanje i prodaja	-	(42)	(1.013)	-	(1.055)
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>7.410</u>	<u>148.627</u>	<u>142.761</u>	<u>4.635</u>	<u>303.433</u>
Akumulirana amortizacija					
Na dan 31. prosinca 2014.	-	93.290	112.981	-	206.271
Trošak amortizacije za godinu	-	3.727	4.551	-	8.279
Rashodovanje i prodaja	-	(29)	(886)	-	(915)
Na dan 31. prosinca 2014.	-	<u>96.988</u>	<u>116.646</u>	-	<u>213.634</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
Na dan 31. prosinca 2013.	<u>7.410</u>	<u>55.083</u>	<u>27.521</u>	<u>2.873</u>	<u>92.887</u>
Na dan 31. prosinca 2014.	<u>7.410</u>	<u>51.639</u>	<u>26.115</u>	<u>4.635</u>	<u>89.799</u>

11 Dugotrajna materijalna imovina (nastavak)

Tvornica cementa Kakanj u vlasništvu ima 185.478 m² zemljišta u Kaknju gdje se nalazi tvornica. Pored toga Društvo posjeduje 27.306 m² zemlje u Sarajevu gdje je smješten terminal za pakiranje i otpremu cementa i 1.146 m² zemlje u Banja Luka gdje je smješten terminal.

Povećanja u 2015. godini uglavnom se odnose na investicije u dugotrajnu materijalnu imovinu. Najznačajniji projekti u 2015. godini bili su izgradnja administrativne zgrade (ulaganja u 2015 godini 968 tisuća KM), ,automatizacija mlinova cementa i pakovanja (ulaganja u 2015 godini 688 tisuća KM) i zamjena vrećastog filtera za mlin cementa (ulaganja u 2015 godini 605 tisuća KM).

Društvo je sukladno računovodstvenim politikama kapitaliziralo nabavljene rezervne dijelove čija je vrijednost veća od 40 tisuća KM. Kapitalizirani rezervni dijelovi se amortiziraju tijekom korisnog vijeka trajanja za koji se procjenjuje da je 5 godina. Vrijednost nabavljenih rezervnih dijelova koji su kapitalizirani u 2015 godini iznosi 560 tisuća KM (u 2014. godini kapitalizirani su rezervni dijelovi u iznosu od 782 tisuće KM, a avans za nabavku novih dijelova 244 tisuća KM).

U 2015. godini Društvo je rashodovalo dio opreme pak mašina sa palatizatorom i rotacioni kompresori.

Na dan 31. prosinca 2015. godine ugovorene, a nerealizirane obveze za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 937 tisuća KM (na dan 31. prosinca 2014. godine ugovorene, a nerealiziranih obaveza za isporuku materijalne i nematerijalne imovine su iznosile 2.406 tisuća KM).

12 Dugotrajna nematerijalna imovina

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2015. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2014.	345	2.544	487	-	3.376
Povećanja	-	-	-	41	41
Prijenos s imovine u pripremi	-	39	-	(39)	-
Tečajna razlika	-	2	-	-	2
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2015.	<u>345</u>	<u>2.585</u>	<u>487</u>	<u>2</u>	<u>3.419</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2014.	176	2.373	-	-	2.549
Trošak amortizacije za godinu	10	53	-	-	63
Tečajna razlika	-	2	-	-	2
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2015.	<u>186</u>	<u>2.428</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.614</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2014.	<u>169</u>	<u>171</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>827</u>
31. prosinca 2015.	<u>159</u>	<u>157</u>	<u>487</u>	<u>2</u>	<u>805</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Grupi tijekom 2014. godine bilo je sljedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Goodwill	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost					
31. prosinca 2013.	345	2.455	487	-	3.287
Povećanja	-	-	-	89	89
Prijenos s imovine u pripremi	-	89	-	(89)	-
Tečajna razlika	-	-	-	-	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2014.	<u>345</u>	<u>2.544</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>3.376</u>
Akumulirana amortizacija					
31. prosinca 2013.	163	2.324	-	-	2.487
Trošak amortizacije za godinu	13	51	-	-	64
Tečajna razlika	-	(2)	-	-	(2)
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-	-
31. prosinca 2014.	<u>176</u>	<u>2.373</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>2.549</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost					
31. prosinca 2013.	<u>182</u>	<u>131</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>800</u>
31. prosinca 2014.	<u>169</u>	<u>171</u>	<u>487</u>	<u>-</u>	<u>827</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Nematerijalna imovina Grupe uključuje goodwill u TBG BH u iznosu od 487 tisuća KM. Za testiranje umanjenja vrijednosti, ukupna vrijednost goodwill alocirana je u jedinicu koja stvara novac TBG BH d.o.o. Nadoknadiivi iznos jedinice TBG BH određen je izračunom vrijednosti u upotrebi korištenjem predviđenih novčanih tijekova iz financijskih planova odobrenih od strane Uprave i Nadzornog odbora koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Diskontna stopa nakon poreza primijenjena na predviđene novčane tokove je 14,0% (2014. godine: 14,5%), a novčani tokovi nakon razdoblja od dvije godina ekstrapolirani su korištenjem stope rasta od 2,0% (2014. godine: 2,0%). . Na bazi izvedenih testova vrijednost goodwill-a za 2015. godinu nije umanjena.

Izračun vrijednosti u upotrebi za jedinicu TBG BH najosjetljiviji je na pretpostavke o diskontnoj stopi. Diskontna stopa odražava trenutnu tržišnu procjenu rizika specifičnih za ovu jedinicu, uzimajući u obzir vremensku vrijednost novca i pojedinačni rizik s njom povezane imovine koji nije bio uključen u procjenu novčanih tokova. Izračun diskontne stope temelji se na specifičnim okolnostima primjenjivim za Grupi i izvodi se iz njenog prosječnog troška kapitala (WACC).

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2015. godine bilo je slijedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2014.	309	2.100	-	2.409
Povećanja	-	-	30	30
Prijenos s imovine u pripremi	-	30	(30)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2015.	<u>309</u>	<u>2.130</u>	<u>-</u>	<u>2.439</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2014.	145	1.972	-	2.117
Trošak amortizacije za godinu	10	40	-	50
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2015.	<u>155</u>	<u>2.012</u>	<u>-</u>	<u>2.167</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2014.	<u>164</u>	<u>128</u>	<u>-</u>	<u>292</u>
31. prosinca 2015.	<u>154</u>	<u>118</u>	<u>-</u>	<u>272</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Kretanje nematerijalne imovine u Društvu tijekom 2014. godine bilo je slijedeće:

	Licence i koncesije	Softver i druga nematerijalna imovina	Imovina u pripremi	Ukupno
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Nabavna vrijednost				
31. prosinca 2013.	309	2.014	-	2.323
Povećanja	-	-	86	86
Prijenos s imovine u pripremi	-	86	(86)	-
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2014.	<u>309</u>	<u>2.100</u>	<u>-</u>	<u>2.409</u>
Akumulirana amortizacija				
31. prosinca 2013.	135	1.931	-	2.066
Trošak amortizacije za godinu	10	41	-	51
Rashodovanje i prodaja	-	-	-	-
31. prosinca 2014.	<u>145</u>	<u>1.972</u>	<u>-</u>	<u>2.117</u>
Neto knjigovodstvena vrijednost				
31. prosinca 2013.	<u>174</u>	<u>83</u>	<u>-</u>	<u>257</u>
31. prosinca 2014.	<u>164</u>	<u>128</u>	<u>-</u>	<u>292</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

12 Dugotrajna nematerijalna imovina (nastavak)

Softver se uglavnom odnosi na pravo na korištenje SAP softver-a sa neto knjigovodstvenom vrijednošću na dan 31. prosinca 2015. godine od 118 tisuća KM koja se amortizira u razdoblju od 5 godina.

Neto knjigovodstvena vrijednost koncesije na dan 31. prosinca 2015 godine iznosi 154 tisuća KM i odnosi se na jednokratnu koncesionu naknadu plaćenu prije početka eksploatacije.

Koncesija

Prema odluci vlasti Zeničko-dobojskog kantona odobrena je koncesija Tvornici Cementa Kakanj za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina, potrebnih za proizvodnju klinkera, cementa i drugih građevinskih materijala na teritoriju općine Kakanj. Ugovor o koncesiji je zaključen između Ministarstva industrije, energije i rudarstva Zeničko-dobojskog kantona kao davatelja koncesije i Tvornice Cementa Kakanj kao koncesionara sa Heidelberg Cement AG Germany kao supotpisnikom, dana 12. rujna 2000. godine. Koncesija je dana na razdoblje od 30 godina. Ekskluzivna prava na koncesiju dana su Tvornici Cementa Kakanj ovim ugovorom za istraživanje i eksploataciju sirovinskih minerala na području koncesije na teritoriju općine Kakanj.

Ministarstvo se obvezalo, u slučaju da tijekom razdoblja trajanja ugovora o koncesiji ne budu dostupne potrebne količine i kvaliteta, dati prioritet Tvornici cementa Kakanj za odobrenje novih koncesijskih prava izvan područja koncesije.

Ministarstvo ima obvezu da osigura izdavanje potrebnih dozvola za izgradnju objekata navedenih u projektnoj dokumentaciji. Pravo na korištenje zemljišta i objekata dodijeljeno je Tvornici Cementa Kakanj tijekom razdoblja trajanja koncesije.

Tvornica Cementa Kakanj morala je platiti jednokratnu naknadu za koncesijska prava u iznosu KM 0,50 po metru kvadratnom područja na kojem je eksploatacija dozvoljena, te se obvezala na plaćanje dodatne koncesijske naknade u iznosu of KM 0,80 po toni eksploatirane rudače. Također je obveza Tvornice Cementa Kakanj stvoriti rezervaciju za rekultivaciju u iznosu od KM 0,20 po toni eksploatirane rudače.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

13 Ulaganja u ovisna društva

	Zemlja u kojoj je Društvo registrirano	Datum osnivanja	Postotak u temeljnom kapitalu	Društvo 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
TBG BH d.o.o.	Bosna i Hercegovina	3.7.2001	100%	10.247	10.247
TBG Beton d.o.o.	Republika Hrvatska	4.11.1997	100%	14.201	14.201
				<u>24.448</u>	<u>24.448</u>

14 Ulaganja u zajednički pothvat

Neto knjigovodstvena vrijednost ulaganja u zajednički pothvat uključuje:

	31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
TBG-Strabag d.o.o.	554	683
	<u>554</u>	<u>683</u>

Grupa (TBG Beton d.o.o.) posjeduje 50% udjel u zajedničkom pothvatu TBG-Strabag d.o.o.sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Osnovna djelatnost tog društva je proizvodnja betona.

Udio Grupe u nerevidiranom poslovnom gubitku društva TBG-Strabag d.o.o. za godinu završenu 31. prosinca 2015. godine je priznat u izvješću o sveobuhvatnoj dobiti u iznosu od 133 tisuća KM (2014. godina: 106 tisuća KM je priznato na temelju nerevidiranih rezultata).

	31. prosinca 2015. godine Nerevidirano Tisuće KM	31. prosinca 2014. godine Nerevidirano Tisuće KM
<i>Udio u izvješću o financijskom položaju zajednički kontroliranog društva:</i>		
Kratkotrajna imovina	329	375
Dugotrajna imovina	479	543
Kratkoročne obveze	(92)	(71)
Dugoročne obveze	(47)	-
Neto imovina	<u>669</u>	<u>847</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

14 Ulaganja u zajednički pothvat (nastavak)

	2015. Nerevidirano	2014. Nerevidirano
<i>Udio u prihodima i dobiti zajednički kontroliranog društva:</i>		
Prihodi	539	566
(Gubitak)	<u>(133)</u>	<u>(106)</u>

15 Ostala financijska imovina

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Potraživanja za kredite date zaposlenima	1.102	1.219	692	810
Udruga cementara BiH	10	10	10	10
Vrijednosno usklađenje potraživanja za kredite	<u>(182)</u>	<u>(215)</u>	<u>(182)</u>	<u>(215)</u>
	<u>930</u>	<u>1.014</u>	<u>520</u>	<u>605</u>

U 2008. godini članovima Uprave odobrena su tri kredita u ukupnom iznosu od KM 900 tisuća. U 2011. godini su krediti povećani za KM 300 tisuća. Rok otplate je sedam godina uz kamatnu stopu od 2%. U 2014. je članu uprave u ovisnom društvu TBG Beton odobren kredit u iznosu od KM 408 tisuća na rok od 10 godina uz kamatnu stopu 0%. Vrijednosno usklađenje potraživanja za date kredite zaposlenima u iznosu od 182 tisuća KM (31. prosinca 2014.: 215 tisuće KM) odnosi se na razliku između nominalne vrijednosti kredita i njihove sadašnje vrijednosti izračunate primjenom efektivne kamatne stope od 8%.

16 Zalihe

	Grupa 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM
Zalihe nedovršene proizvodnje i polugotovih proizvoda	6.834	4.787	6.834	4.787
Sirovine	3.700	4.155	3.014	3.272
Rezervni dijelovi	2.964	2.952	2.667	2.808
Predujmovi za zalihe	453	9	453	9
Roba	267	111	262	104
Gotovi proizvodi	<u>18</u>	<u>283</u>	<u>18</u>	<u>283</u>
	<u>14.236</u>	<u>12.297</u>	<u>13.248</u>	<u>11.263</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

17 Potraživanja od kupaca

	Grupa 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM
Potraživanja od kupaca	15.117	16.041	4.765	5.352
Vrijednosno usklađivanje potraživanja	(4.340)	(3.948)	(424)	(434)
Potraživanja od povezanih društava (bilješka 25)	-	-	3.509	3.662
	<u>10.777</u>	<u>12.093</u>	<u>7.850</u>	<u>8.580</u>

Ispravak vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM
Početno stanje	3.948	4.413	434	434
Povećanje	931	438	36	152
Naplaćena prethodno ispravljena potraživanja	(176)	(76)	(46)	(45)
Ukidanje rezervacija	(363)	(827)	-	(107)
Završno stanje	<u>4.340</u>	<u>3.948</u>	<u>424</u>	<u>434</u>

Starosna struktura potraživanja

	Grupa 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM
Nedospjela potraživanja	4.353	4.494	2.804	3.306
Dospjela ispravljena potraživanja	4.340	3.948	434	434
Dospjela neispravljena	6.424	7.599	5.046	5.274
<i>Dospjelo od 1 do 30 dana</i>	<i>2.260</i>	<i>2.026</i>	<i>1.281</i>	<i>1.126</i>
<i>Dospjelo od 31 do 90 dana</i>	<i>1.813</i>	<i>2.371</i>	<i>1.532</i>	<i>1.566</i>
<i>Dospjelo od 91 do 180 dana</i>	<i>735</i>	<i>1.080</i>	<i>718</i>	<i>704</i>
<i>Dospjelo više od 180 dana</i>	<i>1.616</i>	<i>2.122</i>	<i>1.515</i>	<i>1.878</i>
Ispravak vrijednosti potraživanja	(4.340)	(3.948)	(434)	(434)
	<u>10.777</u>	<u>12.093</u>	<u>7.850</u>	<u>8.580</u>

Potraživanja od kupaca u Društvu ne nose kamate, a rokovi dospelja kreću se od 30 do 60 dana. Dodatno su ta potraživanja od kupaca Društva uglavnom osigurana bankovnim garancijama. Kod ostalih društva u Grupi potraživanja od kupaca nose kamate i samo su dijelom osigurana garancijama, a većim se dijelom osiguravaju mjenicama.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

18 Kratkotrajna financijska imovina

Kratkotrajna financijska imovina u iznosu od 117 tisuća maraka (31. prosinca 2014. godine 112 tisuća maraka) odnosi se na kratkoročni dio dugoročnih kredita odobrenih članovima Uprave (bilješka 15).

19 Novac i novčani ekvivalenti

	Grupa	Grupa	Društvo	Društvo
	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca	31. prosinca
	2015. godina	2014. godina	2015. godina	2014. godina
	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM	Tisuće KM
Kratkoročni depoziti	22.539	22.091	15.026	16.415
Žiro račun	8.473	5.070	4.972	2.281
Devizni račun	3.495	1.161	3.065	1.096
Novac u blagajni	2	3	-	-
	<u>34.509</u>	<u>28.325</u>	<u>23.063</u>	<u>19.792</u>

Kamatna stopa na depozite po viđenju je 0,3%.

Tijekom 2015. godine Grupa je imala dva oročena depozita kod Raiffeisen bank BiH d.d. Sarajevo:

- Flexi Plus depozit u vlasništvu Društva potpisan na rok od 60 mjeseci i kamatnu stopu od 3,45% godišnje. U periodu važenja ugovora Društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 10 tisuća KM koje je obavezno držati na računu u periodu trajanja ugovora.
- Flexi Plus depozit u vlasništvu ovisnog društva TBG BH d.o.o. potpisan na rok od 60 mjeseci s godišnjom kamatnom stopom od 3,15%. Tijekom razdoblja ugovora ovisno društvo raspolaže sredstvima u potpunosti do iznosa od 10 tisuća KM koji je obavezno držati na računu u razdoblju važenja ugovora.

Ugovori su istekli u novembru 2015. Godine i potpisani su novi ugovori uz novu kamatnu stopu od 1,9 %. Ostali uslovi su ostali nepromijenjeni.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

20 Kapital i rezerve

Temeljni kapital

Temeljni kapital Društva čini 9.476.540 redovnih dionica nominalne vrijednosti KM 10 tisuća po dionici. Struktura dioničara Društva na dan 31. prosinca 2015. godine je sljedeća:

	Broj dionica	KM 000	%
Ceeminvestment	8.839.236	88.392	93,27
PIF PROF PLUS d.d. Sarajevo BIH	304.691	3.047	3,22
Ostali dioničari	332.613	3.326	3,51
	<u>9.476.540</u>	<u>94.765</u>	<u>100</u>

Zakonske rezerve

Zakonske rezerve predstavljaju rezerve propisane Zakonom o trgovačkim društvima u koje se treba alocirati 10% neto dobiti tekuće poslovne godine, sve dok te rezerve ne dosegnu visinu od 25 % temeljnog kapitala. Zakonske rezerve koje ne prelaze navedeni iznos mogu se koristiti samo za pokrivanje gubitaka iz tekuće ili prethodnih godina. Ako zakonske rezerve društva iznose više od 25 % temeljnog kapitala, tada se mogu koristiti i za povećanje temeljnog kapitala Grupe.

Zadržana dobit

Zadržana dobit u bilanci Društva u ukupnom iznosu 10.200 tisuća nije raspoloživa za upotrebu dioničarima, a odnosi se na dobit reinvestiranu tijekom 2008. godine koja se odnosi na poreznu olakšicu za 2007. godinu .

21 Dugoročna rezerviranja

	Grupa 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM
Rezerviranja za re-kultivaciju	1.154	1.063	1.154	1.063
Ispravka vrijednosti rezerviranja za re-kultivaciju	(291)	-	(291)	-
Neto vrijednost rezerviranja za re-kultivaciju	863	1.063	863	1.063
Rezerviranja za otpremnine	274	275	274	275
Rezerviranja za sudske sporove	109	17	109	17
	<u>1.246</u>	<u>1.355</u>	<u>1.246</u>	<u>1.355</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

21 Dugoročna rezerviranja (nastavak)

Povećanje rezervacija za rekultivaciju se temelji na ugovoru o koncesiji sa Ministarstvom za industriju, energetiku i rudarstvo Zeničko-dobojskog kantona i Tvornice cement Kakanj. Izračunate su na temelju mjesečnih količina izvađenog vapnenca pomnoženih sa KM 0,2 po toni (bilješka 12).

U 2015. Godini izvršeno je diskontiranje rezerviranja za re-kultivaciju diskontnim faktorom 4,60% čime je neto vrijednost rezerviranja smanjena za 291 hiljadu KM.

Kretanja dugoročnih rezerviranja tijekom 2015. godine

	Rezerviranja za re- kultivaciju Tisuće KM	Rezerviranja za otpremne Tisuće KM	Rezerviranja za sudske sporove Tisuće KM
Početno stanje	1.063	275	17
Smanjenje rezervacija	-	(14)	(17)
Ispravka vrijednosti	(291)		
Povećanje rezervacija	91	13	109
Završno stanje	<u>863</u>	<u>274</u>	<u>109</u>

22 Obveze prema dobavljačima

	Grupa 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godina Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godina Tisuće KM
Obveze prema dobavljačima u zemlji	7.335	4.587	5.568	3.149
Obveze prema povezanim društvima (bilješka 25)	1.965	950	1.613	418
Obveze prema dobavljačima u inozemstvu	830	553	815	519
	<u>10.130</u>	<u>6.090</u>	<u>7.996</u>	<u>4.086</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

23 Ostale obveze

	Grupa 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
Obaveze za porez na dobit	91	-	84	-
Obveze za plaće	547	566	440	467
Obveze za bonus	1.070	670	860	520
Obaveze za poreze i doprinose na plaću	334	343	266	282
Obveze za ostale poreze i doprinose	92	137	12	68
Obveze za primljene predujmove	115	180	72	142
Obveze za dividendu	365	394	365	394
Ostale kratkoročne obveze	35	46	24	32
	<u>2.649</u>	<u>2.336</u>	<u>2.123</u>	<u>1.905</u>

Obveze prema zaposlenicima

Svi zaposlenici su uključeni u državni mirovinski fond. Uplate u državni mirovinski fond su definirane zakonom. Rezervacije su ustanovljene za obveze prema zaposlenima vezano uz umirovljenje (prema duljini radnog staža). Rezervacije za umirovljenje ovise o zadovoljenju uvjeta za umirovljenje važećih u Društvu. Visina naknade utvrđuje se na temelju odgovarajućih mjesečnih plaća zaposlenih.

Troškovi plaća Društva u 2015. godini uključivali su trošak bruto plaća, bruto naknada plaća i bruto naknade ostalih oporezivih primanja u iznosu od KM 7.721 tisuća (KM 8.325 tisuće KM u 2014. godini), doprinose na plaću u iznosu od KM 732 tisuća (KM 843 tisuća u 2014. godini), te neoporeziva primanja u iznosu od KM 359 tisuća (topli obrok KM 742 tisuća, KM prijevoz 84 tisuća, regres KM 195 tisuća, nagrade KM 42 tisuća te ostale pomoći i naknade radnicima KM 296 tisuća).

Bruto plaće uključuju i stimulatивne otpremnine za sporazumni prestanak radnog odnosa u iznosu od 207 tisuća KM (u 2014. godini 916 tisuća KM)

Troškovi plaća grupe u 2015. godini su iznosili 12.209 tisuća KM (u 2014. godini 12.787 tisuća KM).

24 Operativni najam

Najmodavac	Objekt najma	Istek najma	Plaćanja u 2015. godini Tisuće KM	Plaćanja unutar jedne godine Tisuće KM	Plaćanja nakon godinu dana do pet godina Tisuće KM
Termoelektrana Kakanj	Depo za trosku	Prosinac 2019	142	142	426
TBG BH	Objekti	Prosinac 2016	8	8	-
Conica Minolta	Oprema	Rujan 2015	23	-	-

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva

Povezana društva su društva koja spadaju u HeidelbergCement AG Grupu. Transakcije s povezanim društvima odnose se na kupovinu roba i usluga i kredite dane članovima Uprave.

Potraživanja od povezanih društava

	Grupa 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
DDC Zagreb	-	-	968	1.655
TBG BH d.o.o.	-	-	2.541	2.007
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>3.509</u>	<u>3.662</u>

Obveze prema povezanim društvima

	Grupa 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Grupa 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2015. godine Tisuće KM	Društvo 31. prosinca 2014. godine Tisuće KM
Heidelberger Zement AG	56	381	49	369
Heidelberg Cement Technology Center	73	47	73	47
Heidelbergcement Trading Malta limited	1.491	-	1.491	-
Duna-Drava Cement Kft Vac	345	522	-	2
	<u>1.965</u>	<u>950</u>	<u>1.613</u>	<u>418</u>

Prihodi od povezanih društava

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
DDC Zagreb d.o.o.	-	-	9.753	9.247
TBG BH d.o.o.	-	-	4.350	5.945
	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>14.103</u>	<u>15.192</u>

Rashodi od povezanih društava

	Grupa 2015. godina Tisuće KM	Grupa 2014. godina Tisuće KM	Društvo 2015. godina Tisuće KM	Društvo 2014. godina Tisuće KM
Heidelberg Cement AG	622	636	526	531
Heidelberg Cement Technology Center	213	187	213	187
HC Trading INC	5.297	5.423	5.297	5.423
Duna-Drava Cement Kft Vac	6.029	4.586	46	318
TBG BH	45	-	45	23
	<u>12.206</u>	<u>10.832</u>	<u>6.127</u>	<u>6.482</u>

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

25 Povezana društva (nastavak)

Naknade ključnim osobama u Upravi

U 2015. godini ukupni trošak naknada plaćenih ključnim osobama u Upravi Društva iznosile su 1.248 tisuća KM (u 2014. godini 1.246 tisuća KM). Ključne osobe uključuju članove Uprave, odnosno Direktora i izvršne direktore.

U 2008. godini Društvo je odobrilo kredite za tri člana Uprave u ukupnom iznosu od 1.200 tisuća KM s rokom otplate od sedam godina i trogodišnjim razdobljem počeka. Krediti nisu osigurani a godišnja kamatna stopa iznosi 2% (bilješka 15).

	2015 Tisuće KM	2014 Tisuće KM
Neto plaća uključujući varijabilni dio	530	505
Ostala oporeziva primanja	140	131
Doprinosi iz plaće	301	286
Bruto plaća	971	922
Doprinosi na plaću	102	97
	1.073	1.019
Porezi i doprinosi na materijalne koristi	156	206
Ostala neoporeziva primanja	19	21
Ukupni trošak	1.248	1.246

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom

Procjena fer vrijednosti

Glavni financijski instrumenti Društva koji se ne vode po fer vrijednosti su potraživanja od kupaca, ostala kratkotrajna imovina, obveze prema dobavljačima i ostale obveze, primljeni depoziti. Knjigovodstvena vrijednost novčanih ekvivalenata i ostale kratkotrajne imovine približna je njihovoj fer vrijednosti s obzirom na kratkoročno dospijeće ovih financijskih instrumenata. Slično, povijesni trošak knjigovodstvenog iznosa potraživanja, obveza prema dobavljačima i primljenih depozita koji su podložni normalnim uvjetima poslovanja približna su njihovim fer vrijednostima.

Upravljanje financijskim rizikom

Društvo ne koristi derivatne financijske instrumente za upravljanje financijskim i operativnim rizikom. Glavne politike izloženosti riziku i politike upravljanja rizikom sažete su kako slijedi:

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da jedna strana koja sudjeluje u financijskom instrumentu neće ispuniti svoje obveze i time uzrokovati gubitak drugoj strani. Grupa je izložena kreditnom riziku iz svojih poslovnih aktivnosti (primarno riziku nenaplativosti potraživanja) i iz financijskih aktivnosti, uključujući depozite u bankama i financijskim institucijama. Kreditni rizik vezan za potraživanja od kupaca se nadzire na razini pojedinog društva u okviru grupe i u skladu s politikom, procedurama i kontrolama definiranim na razini grupe. Otvorena potraživanja od kupaca se redovito nadziru a sve isporuke najvećim kupcima su osigurane bankovnim garancijama ili drugim instrumentima osiguranja. Grupa nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika niti prema jednoj stranci ili grupi stranaka sa sličnim karakteristikama. Grupa procjenjuje da je koncentracija kreditnog rizika za potraživanja od kupaca niska.

Kreditni rizik koji proizlazi iz salda s bankama i drugim financijskim institucijama (uglavnom vezan za novac, ekvivalente novca i dane kredite) nadzire i vodi financijski odjel Grupe u skladu s politikama grupe. Višak sredstava se ulaže samo kod provjerenih stranaka. Izloženost Grupe kreditnom riziku proizlazi iz nemogućnosti druge strane da podmiri svoje obveze, pri čemu je maksimalna izloženost jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti te imovine.

Rizik kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik da će se vrijednost financijskog instrumenta promijeniti uslijed promjene tržišnih kamatnih stopa u odnosu na kamatnu stopu koja je primjenjiva na taj financijski instrument. Rizik kamatnih stopa kod tijeka novca je rizik da će troškovi kamata na financijske instrumente biti promjenjivi tijekom razdoblja.

Društvo nema kredite koji nose kamate koje bi mogle društvo izložiti riziku kamatnih stopa.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti koji se smatra rizikom financiranja je rizik da će se Društvo susresti s poteškoćama u prikupljanju sredstava za podmirivanje obveza povezanih s financijskim instrumentima. Politika Grupe je održati dovoljno novca i novčanih ekvivalenata ili imati na raspolaganju financijska sredstva putem odgovarajućeg iznosa kreditnih linija za ispunjenje njegovih obveza u doglednoj budućnosti. Višak novca ulaže se uglavnom u kratkoročne depozite.

Bilješke uz financijska izvješća (nastavak)

26 Financijski instrumenti i upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Upravljanje financijskim rizikom (nastavak)

Rizik likvidnosti (nastavak)

Tablice ispod prikazuju strukturu dospijea obveza prema dobavljačima i ostalih obveza za Grupu i za Društvo.

Grupa:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2015.	9.103	3.540	137	-	-	12.780
Godina završena 31. prosinca 2014.	6.087	2.236	104	-	-	8.426

Društvo:

Obveze prema dobavljačima i ostale obveze Svi iznosi u tisućama KM	Dospijeće za					Ukupno
	0-30 dana	31-60 dana	61-90 dana	91-120 dana	>120 dana	
Godina završena 31. prosinca 2015.	7.989	1.998	132	-	-	10.119
Godina završena 31. prosinca 2014.	4.813	1.081	97	-	-	5.991

Rizik promijene deviznih tečajeva

Rizik promijene deviznih tečajeva je rizik da će se vrijednost financijskih instrumenata mijenjati uslijed promjene tečajeva. Društvo prihode ostvaruje na domaćem i stranom tržištu ali neke nabave osnovnih sredstava su denominirane u EUR. S obzirom da je tečaj konvertibilne marke (KM) prema EUR fiksna, rizik nije značajan.

Upravljanje kapitalom

Kapital uključuje temeljni kapital i rezerve. Primarni cilj Grupnog upravljanja kapitalom je osigurati održavanje povoljnih kapitalnih pokazatelja kako bi bili potpora poslovanju i maksimizirali vrijednost imatelja udjela.

Grupa upravlja kapitalnom strukturom i prilagođava ju promjenama ekonomske situacije. Kako bi održala ili prilagodila strukturu kapitala, Grupa može koristiti isplate dividende dioničarima, povrat kapitala ili izdavanje novih dionica.

Tijekom godina koje završavaju 31. prosinca 2015., odnosno 31. prosinca 2014. nije bilo promjena u ciljevima, politikama ili procesima.

27 Događaji nakon izvještajnog datuma

Nisu nastali nikakvi poslovni događaji ili transakcije zaključno s 31. prosincem 2015. godine koji bi imali značajan utjecaj na financijska izvješća na dan ili za razdoblje tada završeno ili da su od takvog značaja za poslovanje Grupe da bi zahtijevala objavu u bilješkama uz financijska izvješća